

A 6. Magyar Biodiverzitás Nap előzetes arachnológiai eredményei

Kovács Péter, Szita Éva és Szinetár Csaba

**Euregionális Természettudományi
Konferencia**

NYME SEK, Szombathely

2011

Biodiverzitás Napok

Gyökerek

- 1998 Massachusetts állam (USA),
Edward O. Wilson és Peter Alden;
Walden-tó környéke
- 24 óra alatt;
1 km² terület;
lehető legtöbb specialista bevonásával

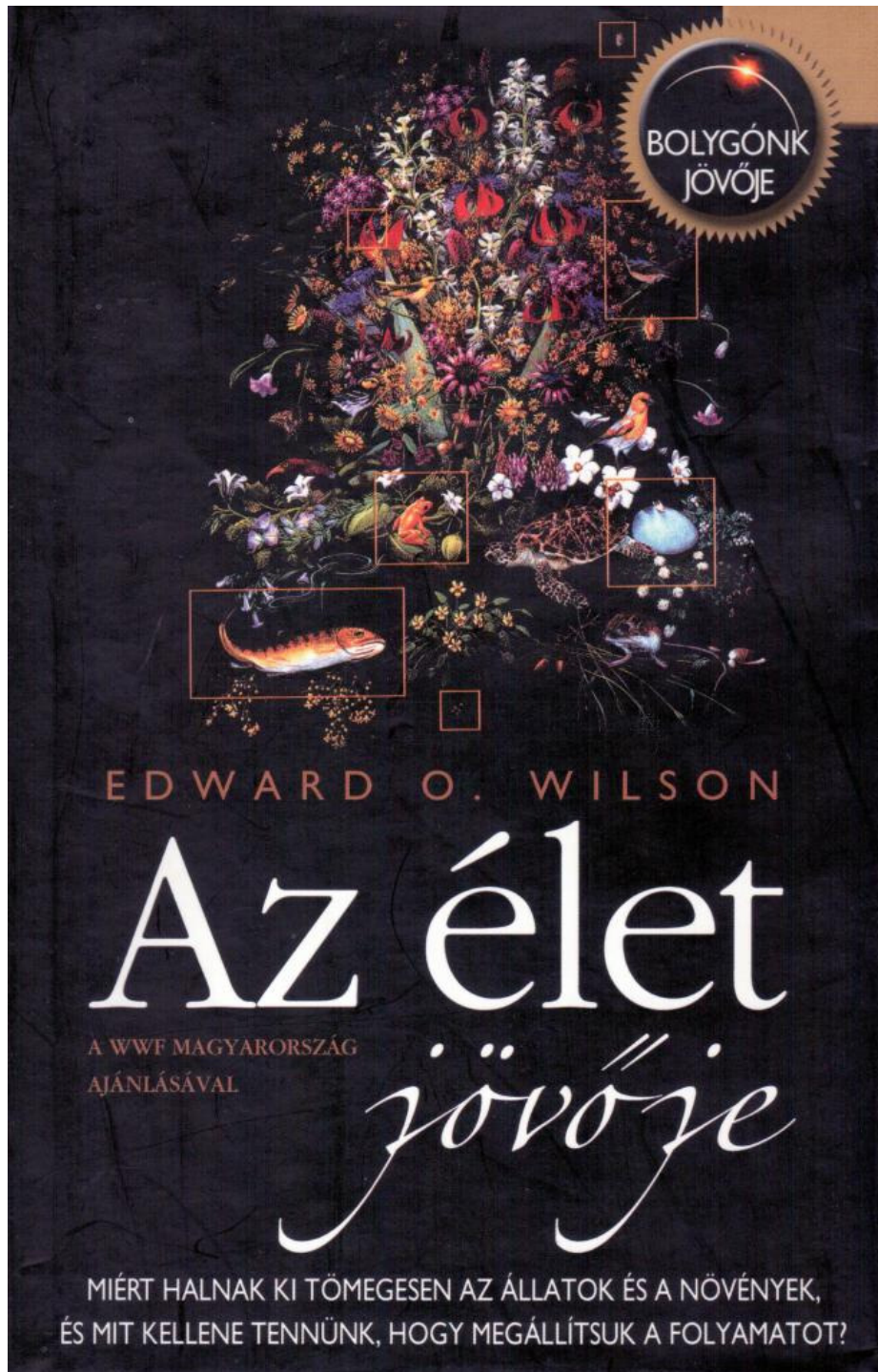
Biodiverzitás Napok

Célok

- Figyelem felkeltés: biodiverzitásra és annak veszélyeztetettségére
- Szemléletformálás
- Természetvédelmi célok
- Tudományos célok

- Edward O. Wilson: Az élet jövője.
(Magyarra fordította: Kovács Tibor)

Magyar Biodiverzitás Napok

- 2006 Gyűrűfű (Baranya megye – Zselic)
- 2007 Gyűrűfű (Baranya megye – Zselic)
- 2008 Gyűrűfű (Baranya megye – Zselic)
- 2008 Porva (Veszprém megye – Bakony)
- 2008 Drégelypalánk (Nógrád megye)
- 2009 Szentbékkálla (Veszprém megye – Balaton-felvidék)
- 2010 Nagymákfa (Vas megye - Csörnöc mente)

Magyar Biodiverzitás Napok Gyűrűfű 2006-2008 Natura Somogyiensis 13. Kaposvár, 2009 Szerk.: Ábrahám Levente

Natura Somogyiensis 13 43-52 Kaposvár, 2009

A I. Magyar Biodiverzitás Napok (Gyűrűfű 2006-2008) arachnológiai eredményei (Araneae)

KOVÁCS PÉTER; SZINETÁR CSABA & EICHARDT JÁNOS

Nyugat-magyarországi Egyetem Természettudományi és Műszaki Kar, Állattani Tanszék
H-9700 Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4, Hungary, e-mail: szcsaba@ttmk.nyme.hu

KOVÁCS, P.; SZINETÁR, CS., EICHARDT, J.: Evaluation of spider (Araneae) species collected during the 1st Hungarian Biodiversity Days at Gyűrűfű (2006-2008) in South-Hungary.
Abstract: During the 6 days (2 days yearly) of this project the three authors collected 143 spider species from the area of Gyűrűfű village, from about 1 km² area. These 143 spider species correspond to about 20% of the total spider species known in Hungary. Out of these 143 species 2 species were found to be new for the Hungarian fauna: *Sintula corniger* (Blackwall, 1856), *Zora paralella* Simon, 1878. This report will also discuss the dominance and disturbance tolerance categories of spider species native in Hungary. In addition some new species will be introduced in details.

Keywords: biodiversity of spiders, disturbance tolerance, hand-held suction sampler, D-vac

Bevezetés

2006 tavaszán első ízben, majd 2007-ben és 2008-ban is megrendezésre kerültek a Magyar Biodiverzitás Napok a Dél-Zselicben megbúvó apró falucska, Gyűrűfű területén. A rendezvény 2006 májusában a Biológiai Sokféleség világnapja alkalmából valósult meg első ízben a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, illetve a Gyűrűfű Egyesület közös szervezésében. A mostanra a világ számos országában megrendezésre kerülő szakmai esemény elindítója és ötletgazdája E. O. Wilson és P. Alden zoológusok voltak, akik 1998-ban a Massachusetts állambeli Walden-tó környékén szervezték meg első ízben egy népes kutatógárda közreműködésével a 24 óráig tartó kutatási programot. Az elsődleges céljuk a figyelem felkeltése volt a biológiai sokféleség, illetve annak veszélyeztetettsége iránt. A megvalósítás lényege, hogy a lehető legrövidebb idő alatt (általában 1 nap) a lehető legtöbb növény és állatfaj kerüljön kimutatásra egy meghatározott területegységről (általában 1 km²-ről). Általános tapasztalatként megállapítható, hogy a várakozást felülmúló magas fajszám kimutatására van esély a nagy létszámú specialista közreműködésével végzett gyűjtőprogramok eredményeként. A figyelemfelkeltésen és szemléletformáláson túl értékes kutatási eredmények is származnak ezekből a vizsgálatokból. Kifejezetten tudományos célzatú, rövid idejű, de egyúttal nagyráfórtású diverzitás vizsgálatokra is találunk számos példát, melyet általában egy élőlénycsoport több specialistája végez egyidejűleg (CARDOSO et al. 2008). A hazánkban megrendezett I. Magyar Biodiverzitás Nap az eredeti „mozgalomhoz” hasonlóan

Natura Somogyiensis 13.

Magyar Biodiverzitás Napok

Gyűrűfű, 2006-2008

Az I. Magyar Biodiverzitás Napok (Gyűrűfű 2006-2008) arachnológiai eredményei (Araneae)

Kovács Péter; Szinetár Csaba; Eichardt János

III. Magyar Biodiverzitás Nap,
Porva, 2008
Bakonyi Természettudományi Múzeum
Közleményei 27. Zirc, 2010
Szerk.: H. dr. Harmat Beáta

FOLIA MUSEI HISTORICO-NATURALIS BAKONYIENSIS
A BAKONYI TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM KÖZLEMÉNYEI
Zirc, 27–2010; 43–48.

A MAGYAR BIODIVERZITÁS NAPOK (PORVA, 2008)
ARACHNOLÓGIAI EREDMÉNYEI (ARANEAE)

KOVÁCS PÉTER – SZINETÁR CSABA

NYME, Savaria Egyetemi Központ,
Természettudományi és Műszaki Kar, Állattan Tanszék
Szombathelyi Arachnológiai Műhely
H-9700 Szombathely, Károlyi G. tér 4.
kovacsp@locart.hu; szcsaba.bdtf@gmail.com

KOVÁCS, P. & SZINETÁR, Cs.: *Arachnological results of the Biodiversity Day at Porva (2008, Hungary)*

Abstract: 56 spider species were collect in the area of Porva via sweep netting and hand catching on 01.06. 2008. The nomenclature of PLATNICK (2010) was followed. The species found in this site were all characteristic to similar habitats in Hungary, as well as in Central-Europe.

Keywords: Biodiversity Day, spiders, Bakony Mountain

Bevezetés

A Biodiverzitás Napokat P. Alden és E. O. Wilson amerikai zoológusok hívták életre 1998-ban, azzal a céllal, hogy a kutatók által a kijelölt területen 24 óra alatt minél több növény- és állatfaj jelenlétét mutassák ki. Ezzel kívánták felhívni a figyelmet a biológiai sokféleségre és a természetvédelem fontosságára. Hazánkban, 2006-ban honosodott meg a Magyar Biodiverzitás Napok „mozgalma”. Első ízben egy aprócska zselici falu, Gyűrűfű adott otthont a kutató napoknak. A sikeres szervezésnek és a nagy érdeklődésnek köszönhetően még további két alkalommal, 2007-ben és 2008-ban is Gyűrűfűn került lebonyolításra a program. Az 1 km²-nyi területen a több mint harminc kutató a három év alatt (3x2 napos gyűjtés) 2900 faj jelenlétét mutatta ki (ÁBRAHÁM szerk. 2009). A hat gyűjtőnap során 143 pókfaj vált ismertté Gyűrűfűről, mely néhány más taxonhoz hasonlóan a hazai fauna közel 20%-át jelenti. A mozgalomból a figyelemfelkeltésen és szemléletformáláson túl értékes kutatási eredmények is származnak. Kifejezetten tudományos célzatú, rövid idejű, de egyúttal nagyrafordítású diverzitás vizsgálatokra is találunk számos példát, melyet általában egy élőlénycsoport több specialistája végez egyidejűleg (CARDOSO et al. 2008).

A Bakonyi Természettudományi Múzeum Közleményei 27.

FOLIA MUSEI
HISTORICO-NATURALIS
BAKONYIENSIS

27

III. MAGYAR BIODIVERZITÁS NAP, PORVA, 2008

Zirc
2010

A Magyar Biodiverzitás Napok
(Porva, 2008) arachnológiai eredményei
(Araneae)
Kovács Péter; Szinetár Csaba;

6. Magyar Biodiverzitás Nap, Nagymákfa

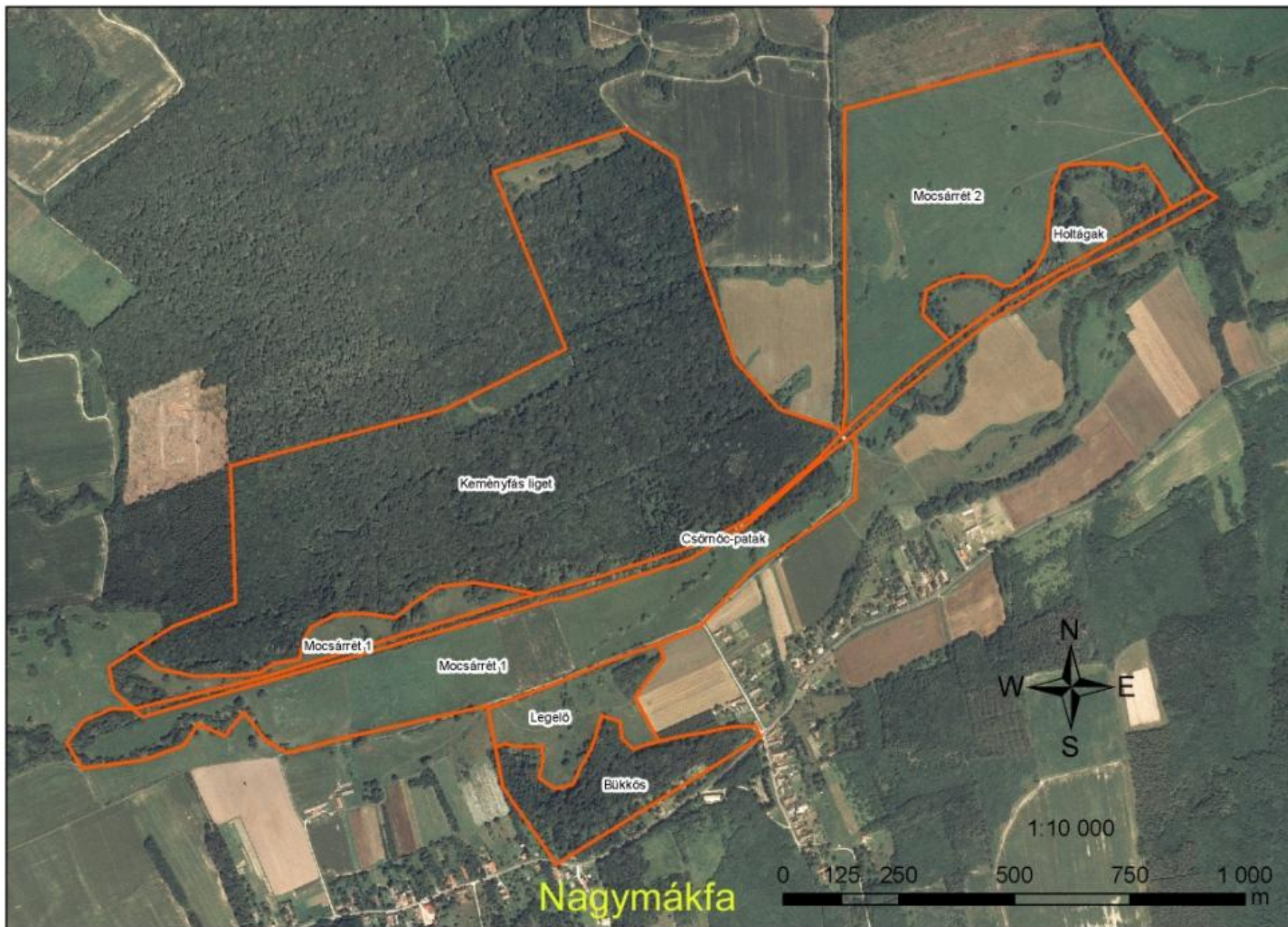
- Felmérés időpontja: 2010. június 5 - 6.
- 55 kutató részvételével

**NYME-ről: Szinetár Csaba (arachnológus);
Balogh Lajos (botanikus);
Dankovics Róbert (herpetológus);
Kovács Péter (arachnológus)**

**MTA Növényvédelmi Intézetéből:
Szita Éva (arachnológus)**

6. Magyar Biodiverzitás Nap, Nagymákfa

Módszerek

- Fűháló
- D-Vac (motoros rovarszipantó)

6. Magyar Biodiverzitás Nap, Nagymákfa

- Kopogtatás
- Talajcsapda

Módszerek

- Egyelés

*Kombinációs módszer
- haladóknak*

Eredmények

Nagymákfa (2010):

teljes fajlista: 1915 faj

pók fajlista: 104 faj

családok: 25

39 család

725 faj (Samu, Szinetár 1999)

Szentbékálló (2009):

teljes fajlista: 2181 faj

pók fajlista: 85 faj

családok: 23

Porva (2008):

teljes fajlista több, mint 1500 faj

pók fajlista: 54 faj

családok: 14

Eredmények

Gyűrűfű (2006;2007;2008):

teljes fajlista közel 2900 faj (alul becslés)

pók fajlista: 143 faj

családok: 26

39 család

725 faj (Samu, Szinetár 1999)

Atypus piceus (Sulzer, 1776) (Szurkos torzpók) **Védett fajunk**

Saloca diceros (O.P.-Cambridge, 1871) (Vitorláspók)

Bakony (Balogh, Loksa 1947) – első adata hazánkból

Tömörd, Felsőcsatár (Kovács, Szinetár 2006)

Sintula corniger (Blackwall, 1856) (Vitorláspók)

Őrség, Szőce - Szinetár

Eredmények

- Cardoso et al. 2008: egy élőlénycsoport több specialistája nagyráfordítású vizsgálata (tudományos célzattal)

- 10 arachnológus (magyar részvétellel Szűts Tamás)
- 24 óra alatt
- 1 ha (0, 01 km²)
- 204 pókfaj

Eredmények

Faunisztikai ritkaságok

- **Parti vidrapók** - *Dolomedes fimbriatus* (Clerck, 1757)
  - Csodáspókok (*Pisauridae*) családja
  - Védett faj
  - Láprétek, láperdők, nádasok
  - Vas megye: Elsősorban az Órség vidékéről ismeret.

Eredmények

Faunisztikai ritkaságok

- **Búvár pók** - *Argyroneta aquatica* (Clerck, 1757)
  - Búvárpókok (*Cybaeidae*) családja
  - Védett faj
  - Ez az egyetlen pókfaj az egész Földön mely, tartósan a víz alá merülő életmódhoz alkalmazkodott.
  - Vas megye: A Rába völgye.

© - josef hlasek
www.hlasek.com
Argyroneta aquatica 6912

Eredmények

Faunisztikai ritkaságok

- *Pirata uliginosus* (Thorell, 1856) - kalózpók
  - Farkaspók (Lycosidae) családja
  - Ritka faj: (Boronka-melléki TK, Szinetár 1992)
  - Természetközeli, vizes élőhelyek faja. Holtágak, tiszta és dús növényzetű patakok
  - Vas megye: Új faunisztikai adat.

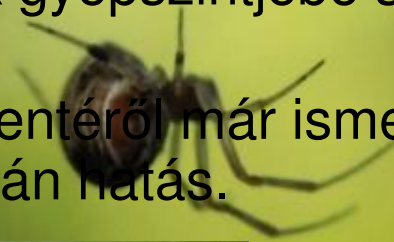
Szarvaskend közeléből került elő faunánkra nézve új elemként a *Pirata tenuitarsis*

Eredmények

Faunisztikai ritkaságok

- **Mediterrán csúcsoskeresztespók** *Cyclosa oculata* (Walckenaer, 1802)
  - Keresztespókok (*Araneidae*) családja
  - Ritka faj: Ez idáig a Dráva mentéről volt ismert
  - Mediterrán faj
  - Nedves füves élőhelyek gyepszintjébe szövi mászókötel alakú hálóját.
  - Vas megye: Csörnöc mentéről már ismert volt (Gersekarát, Szinetár). Szubmediterrán hatás.

Eredmények

Faunisztikai ritkaságok

- ***Panamomops affinis*** (Miller & Kratochvil, 1939)
  - Vitorláspókok (*Linyphiidae*) családja
  - Ritka faj: Ez idáig csak Vas megyéből került elő (Tömörd, Őrség, Vas-hegy, Kőszegi-hegység). Üde lomberdőkből (gyertyános tölgyesek). Avarlakó faj.
  - Csörnök mentén: üde keményfás ligeterdő.

Eredmények

Terület-fajsám

Fertő-Hanság Nemzeti Park

180 faj (Szita, Szinetár, Szűts 2002)

Nagymákfa: 105 faj

Időtartam: 24 óra

Tömördi Madárvárta környékének vizsgálata

105 faj (talajcsapdás gyűjtés) (1999-2008)

Szombathely város

150 faj (talajcsapdás, övcsapdás gyűjtés) (1989-2004)

Eredmények

Ismétlés

- Gyűrűfű 2006 (öt évvel ezelőtt)
- Újból ellehetne végezni a villámfelmérést

- Alap-állapothoz viszonyított változások kimutatása

Eredmények

Életközösségek

- Az egy időben gyűjtött fajok, illetve fajcsoportok az egymás közötti viszonyok, kapcsolatok kiértékelésére ad lehetőséget
- Az eredmények felhasználhatók a természetvédelmi kezelések tervek készítésekor is

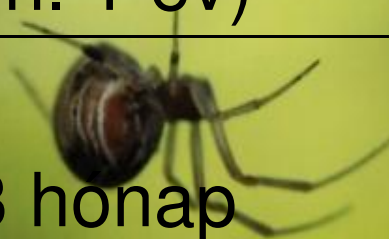

Eredmények

Ipari szféra

	„Hagyományos” felmérés	„Villám” felmérés
Terepnapok időtartama	Hosszú idő (Min. 1 év)	Rövid idő (Max . 5 nap)
Adatfeldolgozás időtartama	2-3 hónap	1-2 hét
Szakemberek	5-10 fő	30-40 fő
Adatok mennyisége	Elsősorban indikátorfajok, illetve Natura 2000 jelölőfajok	30 taxoncsoport
Anyagi ráfordítás	Bizonytalan	Bizonytalan, de feltételezhető a gazdaságosabb kivitelezése

Összefoglalás

- Faunisztikai ritkaságok
- Terület - fajszám
- Ismétlés
- Életközösségek
- Ipari szféra

Köszönjük a figyelmet!

